

Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách
- vyhodnotenie plnenia úlohy v r. 2017

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská v zmysle § 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce, alebo pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaskoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Za zriadenie chráneného pracoviska sa považuje aj zriadenie jednotlivého pracovného miesta, ktoré právnická osoba alebo fyzická osoba vytvorila alebo prispôbila zdravotnému stavu občana so zdravotným postihnutím. Chránené pracovisko môže byť zriadené aj v domácnosti občana so zdravotným postihnutím.

Postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska priznáva príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na základe kladného posudku orgánu verejného zdravotníctva. Chránená dielňa a chránené pracovisko sú určené predovšetkým na pracovné uplatnenie občanov so zdravotným postihnutím, ktorým zamestnávateľ nemôže poskytnúť vhodné zamestnanie na iných pracoviskách. V chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku môžu pracovať aj občania, ktorým sa poskytuje získanie odborných zručností alebo príprava na pracovné uplatnenie, a zamestnanci, ktorí pre ohrozenie zdravia nie sú dočasne spôsobilí vykonávať doterajšie zamestnanie, ak pre nich zamestnávateľ nemá iné vhodné zamestnanie.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonávajú aj kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk s použitím kontrolných listov informovanosti zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci, doplnenú o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení; na uplatnenie potrebných úprav pracovných podmienok a pri zistení nedostatkov nariaďujú opatrenia.

Východiskom štátneho zdravotného dozoru je dodržiavanie požiadaviek nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko aplikované vo vzťahu k zdravotnému obmedzeniu zamestnancov so zdravotným postihnutím, ako aj na dodržiavanie pracovných podmienok a pracovného režimu určených rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov pracoviska do prevádzky. Štátny zdravotný dozor sa ďalej zameriava na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov so zdravotným postihnutím na pracoviskách v súvislosti s osobitným režimom práce (skrátенý pracovný čas, nočná práca, práca na zmeny) a na zabezpečovanie zdravotného dohľadu na chránených pracoviskách vrátane lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci.

V r. 2017 bolo v chránených dielnach a na chránených pracoviskách vykonaných 1 180 kontrol na 1 069 kontrolovaných chránených pracoviskách u zamestnávateľov a boli preverené pracovné podmienky u 2 296 zamestnancov.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že zamestnávatelia chránených dielní a chránených pracovísk prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného

postihnutia zamestnancov. Pre zamestnancov vytvorili vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu a dodržiavali osobitný režim práce. Pred zaradením na výkon pracovnej činnosti bola u zamestnancov v rámci lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci posúdená zdravotná spôsobilosť na výkon ich konkrétnej činnosti. Na overenie úrovne informovanosti o faktoroch pracovného prostredia zamestnanci vyplnili kontrolné listy.

Zamestnanci chránených dielní a chránených pracovísk vykonávali činnosti bez fyzickej záťaže a priamej expozície rizikovým faktorom pracovného prostredia, najčastejšie práce výrobného charakteru (napr. výroba kancelárskych potrieb, sviečok, drobných reklamných, darčkových a dekoratívnych predmetov, keramiky, pomocné práce v cukrárskej a pekárskej výrobe), práce v oblasti služieb a obchodu (napr. masérské služby, kadernícke a kozmetické služby, šitie pracovných odevov, maloobchodný predaj, strážna služba) a administratívne práce (ekonomické a účtovnícke služby, IT služby, ochrana objektov prostredníctvom monitorovacieho systému).

Z vykonaných kontrol vyplynulo, že počty osôb so zdravotným postihnutím sa na pracoviskách menia a od vydania súhlasného stanoviska na uvedenie priestorov do prevádzky sa chránené pracoviská alebo dielne väčšinou do 2 rokov zrušia.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR zistili nedostatky u niekoľkých zamestnávateľov v 4 krajoch v r. 2017 (Trenčiansky, Žilinský, Prešovský a Košický kraj). Na základe zistených nedostatkov v zmysle platnej legislatívy uložili zamestnávateľom opatrenia (zabezpečiť zdravotný dohľad, kategorizovať práce, zabezpečiť výkon lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci, predložiť protokoly z kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia, zabezpečiť oddychové miestnosti pre zamestnancov a zariadenia na osobnú hygienu v súlade s NV SR č. 391/2006 Z. z.). Iné zistené nedostatky boli v stanovenom termíne odstránené.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR budú aj v nasledujúcom období zameriavať štátny zdravotný dozor na úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.

Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách - vyhodnotenie plnenia úlohy za r. 2017

	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)
	rozhodnutí	stanovísk			
SPOLU	517	468	1 069	1 180	2 296

Zdroj: Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR

CHP = chránené pracoviská

ZP = zdravotné postihnutie

Vypracoval:

Odbor preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR

Bratislava, 22.03.2018